

TILAK MAHARASHTRAVIDYAPEETH, PUNE

M.A. YOGA

EXAMINATION : APRIL 2023

FOURTH SEMESTER

Sub. : Different Systems of Medicine (403)

Date: 20/4/2023

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1 Multiple choice questions.

(10)

1. ----- is the basic principle of Homeopathy.
a) Law of similia
b) Law of dissimilarity
c) Law of motion
d) Law of humors
2. Sthan of vyan vayu is -----
a) Ura
b) Hruday
c) Nasa
d) Nabhi
3. There are ----- Vvir thathukkal in siddha medicine.
a) 3
b) 7
c) 1
d) 10
4. Homeopathy was introduced in -----
a) 1976
b) 1987
c) 1966
d) 1956
5. Kaaya karpam is studied under ----- categories.
a) 3
b) 6
c) 8
d) 2
6. Origin of Naturopathy is in -----
a) Tamilnadu
b) Keral
c) Africa
d) Germany
7. According to Unani system black bile comes under ---- humor.
a) hot & dry
b) cold & dry
c) hot & wet
d) cold & wet
8. Sheeta, Guru, Manda are properties of -----
a) vata
b) pitta
c) kapha
d) rakta
9. The ideal ration of Poorak : Kumbhak : Rechak is -----
a) 1:4:2
b) 1:2:4
c) 4:1:2
d) 4:2:1
10. Pawanmuktasan improves the function of -----
a) Blood system
b) Digestive system
c) Cardiac system
d) Respiratory system

Q. 2 Short Answer questions (Any Four)

(20)

1. Explain types of cell.
2. Describe pratyahar in detail.
3. Describe Arkan concept in Unani medicine.
4. Explain 'Similia Similibus Qurantor'.
5. Explain 'Naal Ozukam' of siddha medicine.
6. Describe kapha dosha types in detail.

Q. 3 Long answer question (Any Two)

(30)

1. What is kneipp therapy.
2. Describe basic principles of Unani medicine in detail.
3. Describe basic principles of siddha.

Marathi Translation

- सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१. योग्य पर्याय निवडा

(१०)

१. होमिओपॅथीचा मूळ सिद्धांत कोणता ?
अ)समान कायदा
ब) विपरीत कायदा
क) वेग कायदा
ड) ह्युमर कायदा
२. व्यान वायुचे स्थान कोणते ?
अ)उरप्रदेश
ब)हृदय
क) नासा
ड) नाभी
३. सिद्ध प्रणालीप्रमाणे उईर थथूफल ----- आहेत.
अ)३
ब) ७
क) १
ड) १०
४. होमिओपॅथीची ओळख ----- मध्ये झाली.
अ)१९७६
ब)१९८७
क) १९६६
ड) १९५६
५. काया रुपम हे ----- विभागात अभ्यासले जाते.
अ)३
ब) ६
क) ८
ड) २
६. निसर्गोपचाराचा उगम ----- येथे झाला.
अ)तमिळनाडू
ब)केरळ
क) आफ्रिका
ड) जर्मनी
७. युनानी प्रणाली नुसार काळे पित्त (black bile) ----- ह्युमरच्या अंतर्गत येते.
अ)उष्ण व कोरडे
ब)शीत व कोरडे
क) उष्ण व आर्द्र
ड) शीत व आर्द्र
८. शीत, गुरु, मंद हे ----- चे गुण आहेत.
अ)वात
ब) पित्त
क) कफ
ड) रक्त
९. पुरक : कंभक : रेचकाचे आदर्श प्रमाण सांगा.
अ)१:४:२
ब) १:२:४
क) ४:१:२
ड) ४:२:१
१०. पवनमुक्तासनामुळे ----- चे कार्य सुधारते.
अ)ब्लड सिस्टीम
ब) डायजेस्टीव सिस्टीम
क) कार्डियाक सिस्टीम
ड) रेस्पिरेटरी सिस्टीम

प्र.२. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

(२०)

१. पेशींचे प्रकार लिहा.
२. प्रत्याहार वर्णन करा.
३. युनानी प्रणालीतील 'अर्कान' स्पष्ट करा.
४. 'सिमिलीया सिमिलिबस क्युरंटर' वर्णन करा.
५. सिद्ध प्रणालीतील 'नाल ओझुकम' स्पष्ट करा.
६. कफ दोषाचे प्रकार वर्णन करा.

प्र.३. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(३०)

१. 'क्नाईप चिकित्सा' पद्धती
२. 'युनानी प्रणाली' मूलभूत तत्त्वे लिहा.
३. 'सिद्ध प्रणाली' मूलभूत तत्त्वे लिहा.